

УДК 338.432:658.15

Н. О. Аверчева,
к. е. н., доцент, доцент кафедри соціальних та поведінкових наук,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4534-639X>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.9.303

ПРИБУТКОВІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ СТАБІЛІЗАЦІЇ

N. Avercheva,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Social and Behavioral Sciences,
Kherson State Agrarian and Economic University

PROFITABILITY OF UKRAINIAN AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF A WAR ECONOMY: PROBLEMS AND WAYS OF STABILIZATION

У статті досліджено проблеми забезпечення прибутковості аграрних підприємств України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Актуальність теми обумовлена суттєвим погіршенням їх фінансово-економічних показників, зростанням частки збиткових підприємств, підвищенням ризиків банкрутства. На основі аналізу динаміки фінансових результатів встановлено негативні тенденції 2022—2023 рр. та часткове нестійке відновлення показників у 2024 р. Систематизовано внутрішні і зовнішні чинники формування прибутковості аграрних підприємств, доведено сукупний вплив на зниження платоспроможності та фінансової стійкості. Обґрунтовано напрями підвищення фінансових результатів аграрних підприємств на основі впровадження системи антикризового управління та ефективного управління фінансовими потоками, оптимізації витрат на основі удосконалення структури виробництва і диверсифікації діяльності. Реалізація запропонованих заходів сприятиме стабілізації фінансово-економічного стану і забезпеченню довгострокової конкурентоспроможності аграрного сектору України.

The article examines the problems of forming and ensuring the profitability of agricultural enterprises in Ukraine under martial law and post-war recovery. The relevance of the topic is substantiated in view of the significant deterioration in the financial and economic condition of agricultural sector entities, the increase in the share of unprofitable enterprises, the decrease in the level of profitability and the increase in the risk of bankruptcy. The dynamics of the financial results of agricultural enterprises are analyzed, in particular, the change in the volume of net profit and profitability of operating activities in 2021—2025. It was established that the most negative trends were observed in 2022—2023, while in 2024 there was a partial recovery of indicators, which did not become sustainable. The main factors influencing the profitability of agricultural enterprises are systematized, which are divided into external and internal. The external ones include military operations, destruction of infrastructure, logistical restrictions, increasing resource costs, and climate risks. Internal factors are related to the specifics of agricultural production, in particular seasonality, a long operating cycle, high resource intensity and uneven cash flows. It is proven that their combined impact leads to a decrease in the solvency and financial stability of enterprises.

The directions for increasing the profitability of agricultural enterprises are substantiated based on the implementation of an anti-crisis management system, cost optimization, improvement of the production structure, diversification of activities and effective management of financial flows. The important role of innovative agricultural technologies, digitalization and the development of processing in increasing the added value of

products is determined. The need to strengthen state and international support through lending, subsidizing and risk insurance mechanisms is emphasized. The implementation of the proposed measures will contribute to the stabilization of financial results and ensuring the long-term competitiveness of the agricultural sector of Ukraine.

Ключові слова: прибутковність, аграрні підприємства, фінансові результати, рентабельність, воєнний стан, антикризове управління.

Key words: profitability, agricultural enterprises, financial results, profitability, martial law, anti-crisis management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

З кожним роком війни економічний стан вітчизняних підприємств погіршується під впливом агресивних дій окупантів. Зимовий період 2026 р. став надскладним випробуванням для енергетичної системи країни, а у весняний період енергетична криза загострилась через зростання цін на нафтопродукти на світовому ринку. Крім того, кліматичні умови 2024—2026 рр. для виробників сільськогосподарської продукції були несприятливими: заморозки у весняний період і надмірна посуха в літній привели до зниження врожайності зернових і олійних культур і відповідної втрати доходів.

Внаслідок цього під загрозою банкрутства у першій половині 2025 р. були 56,3 % підприємств аграрного сектору, які за результатами діяльності отримали збиток. Це найвищий показник серед усіх галузей економіки України. Порівняно з 2024 р. частка збиткових підприємств значно зросла (від 38,2 %), що свідчить про загострення фінансових проблем в АПК [1—3].

За офіційно відкритими даними реєстру у 2025 р. в Україні розпочали процедуру банкрутства 780 підприємств, із яких 71 (9,1 %) належали до аграрного сектору. За цим показником агросектор посів друге місце серед всіх галузей за кількістю компаній, що почали процедуру банкрутства [4]. Критичний стан АПК пов'язаний з логістичними проблемами, зростанням вартості ресурсів та складними умовами експорту. Ці дані свідчать про реальний ризик втрати економічної спроможності підприємств та зниження їх фінансової стійкості.

Враховуючи негативні динамічні зміни, невизначеність і ризики наслідків війни, виникає потреба у постійному моніторингу ситуації та пошуку актуальних інструментів сприяння

фінансовому відновленню та підвищенню ефективності діяльності підприємств аграрного сектору в сучасних умовах. Це зумовлює актуальність і науково-практичне значення проведеного дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У період війни значних збитків та шкоди земельним ресурсам, технічним засобам, будівлям і спорудам нанесли бойові дії, внаслідок чого зменшилися обсяги виробництва, зросли витрати на подолання викликів війни і відновлення ресурсного потенціалу, особливо на деокупованих територіях. Тому визначення напрямів підвищення платоспроможності аграрних підприємств в умовах тривалої війни, економічної та демографічної кризи набуває актуальності, особливо в контексті пошуку шляхів покращення фінансового стану товаровиробників [5, с. 122—125].

На основі аналізу основних проблем конкурентоспроможності аграрних підприємств України в умовах війни, динаміки випуску продукції сільського господарства та її вартісної структури Томчук О.В., Поліщук Н.О. розкривають виробничі, витратні, ринкові ризики, які суттєво впливають на фінансові результати [6, с. 49—58].

Макалюк, І.В., Кашпуренко, Т.О., Баранніков, М.О., досліджуючи фінансовий стан аграрних підприємств, тенденції доходів і чистого прибутку, інституційні та інвестиційні виклики, спричинені військовою агресією, визначили, що для відновлення та повноцінного функціонування вітчизняних підприємств в складних умовах війни зростає потреба у залученні інвестицій, в тому числі іноземних, а інвестиційна привабливість є однією з основних цілей сучасної економіки [7].

У попередніх публікаціях автора також висвітлені питання зниження прибутковості як

загрози фінансового становища аграрних підприємств, їх подальшого ефективного розвитку. Проаналізовано цінову ситуацію та прогнозовано значне зниження показників рентабельності виробництва через проблеми із збутом продукції, дисбалансом пропозиції та попиту [8, с. 11—22].

Досліджено також внутрішні й зовнішні чинники формування платоспроможності з урахуванням галузевої специфіки, воєнних ризиків і регіональних особливостей підприємств аграрного сектору економіки. Доведено необхідність комплексного вирішення проблеми фінансування, ризиків, логістичних та юридичних перешкод [9, с. 115—125].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є визначення напрямів підвищення фінансових результатів аграрних підприємств в умовах активних воєнних дій і у післявоєнний період. Для її реалізації досліджено загальні тенденції зміни показників прибутку і рентабельності в умовах поглиблення руйнівних наслідків воєнних дій; визначено напрями стабілізації ситуації і забезпечення фінансової стійкості виробників на основі удосконалення економічного управління, антикризових заходів та державної підтримки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблеми забезпечення прибутковості підприємств аграрного сектору економіки по-

в'язані з об'єктивними факторами, зокрема: тривалий операційний цикл вимагає значних оборотних коштів і концентрації ресурсів у незавершеному виробництві; сезонність зумовлює нерівномірне надходження виручки від реалізації і пікові навантаження на трудові, матеріальні і фінансові ресурси; вплив біологічних чинників обмежує продуктивність у рослинництві і тваринництві; фінансові результати непередбачувані і у значній мірі залежать від кліматичних умов року. Це поглиблює фінансові проблеми товаровиробників і спричиняє низький рівень розрахунково-платіжної дисципліни, накопичення дебіторської і кредиторської заборгованості, недостатність коштів для оновлення основних засобів і поточної діяльності [6, с. 49—58].

В умовах тривалої повномасштабної війни руйнівні процеси зумовлюють нові проблеми і поглиблюють негативний вплив на фінансові результати виробників. Аналіз останніх публікацій за темою дозволив систематизувати і визначити внутрішні та зовнішні чинники зниження прибутковості діяльності аграрних підприємств (рис. 1).

У більшості підприємств аграрного сектору відсутні дієві стратегії розвитку, а оперативні плани мають формальний характер, оскільки непередбачуваність ситуації нівелює зусилля керівників планувати і контролювати ситуацію, використовувати наукові системи менеджменту. Обмеженість фінансових ресурсів через низький рівень рентабельності і збитковість, недоступність і висока вартість кредитів в цілому негативно впливають на інвес-

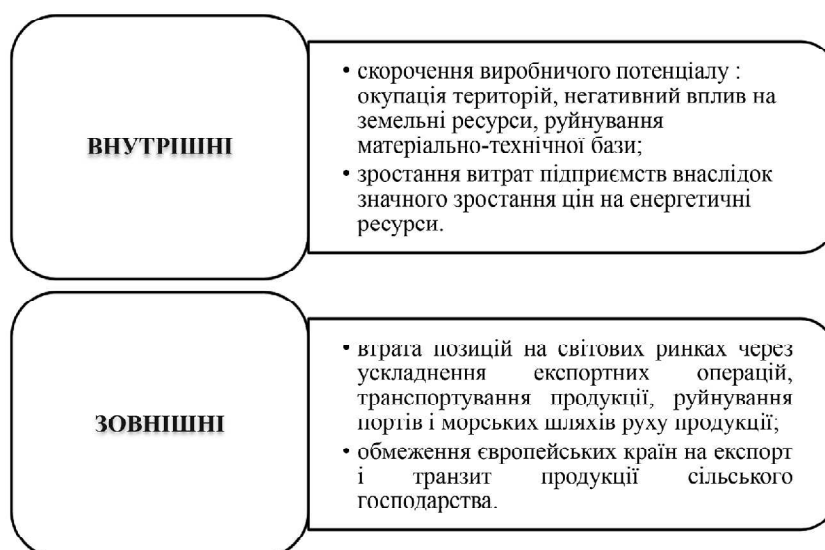

Рис. 1. Негативні чинники впливу на фінансові результати аграрних підприємств в умовах війни

Джерело: систематизовано автором на основі джерел літератури [5—9].

Таблиця 1. Наукові погляди на фактори прибутковості аграрних підприємств

Автори / Джерело	Короткий зміст стосовно теми
Петришин Н.Я., Засць І.В., Матринюк Т.О., Оришин Н.Р. [10, с. 77-80]	Досліджено показники фінансової стабільності (доходів, рентабельності та ринкової капіталізації); відзначено суттєвий вплив війни і складні випробування для фінансової ситуації в агросекторі, що стало причиною зниження рентабельності, скорочення доступу до міжнародних ринків капіталу та зростання витрат на логістику. Запропоновано використовувати комплексний підхід до забезпечення фінансової стійкості аграрного сектору в цілому на основі розширення ринків збуту, інвестування у переробну промисловість, покращення логістичної інфраструктури, доступу до фінансування та впровадження сучасних технологій.
Цеслів О., Дунаєва Т., Єресько Ю., Цеслів О. [11, с. 62-74]	Проаналізовано рентабельність аграрних підприємств в умовах повномасштабної війни, зміни доходів, витрат, доходності. Досліджено залежність ефективності (прибутковості) діяльності сільськогосподарських підприємств і площі посівів пшениці. Розроблена методологія розрахунку необхідних обсягів виробництва в умовах ймовірних коливань цін. Доведено низький рівень ефективності холдингів порівняно із середніми за розмірами підприємствами. Запропоновано керуватися двома критеріями при прийнятті управлінських рішень: максимізувати очікуваний загальний чистий дохід та мінімізувати дисперсію загального чистого доходу.
Томчук О., Поліщук Н. [6, с. 49-58].	Значну увагу приділено факторам, які негативно впливають на платоспроможність і конкурентоспроможність аграрних формувань, погіршують становище на світовому ринку в умовах війни: порушення логістики, знищення виробничих потужностей, масове замінування земель, закриття морських портів, неможливість вивезення експортної продукції.
Рудевська В, Іванець І., Вакулєнко Є. [12, с. 198-216]	Виявлено основні проблеми і перешкоди до сталого економічного розвитку аграрного сектору економіки, зокрема скорочення посівних площ, брак робочої сили, руйнування інфраструктури та логістичні проблеми. До позитивних факторів адаптації національного аграрного сегменту до умов невизначеності віднесено цифровізацію і модернізацію процесів управління, підтримку міжнародних фінансових установ.

тиційну привабливість аграрного сектору економіки.

Фінансово-економічний стан підприємств не можна вважати стійким, якщо вони не генерують достатнього обсягу прибутку для забезпечення приросту фінансових ресурсів та зміцнення матеріально-технічної бази, оновлення основних засобів, впровадження інноваційних технологічних рішень. У передвоєнному 2021 р. 88,3 % підприємств сільського, лісового та рибного господарства отримали прибуток у розмірі 247 142,7 млн грн, цей рік був до-

сить успішним, що дозволило підприємствам створити запас фінансової міцності і тримати рівновагу в умовах перших років війни. У 2022—2023 рр. частка збиткових підприємств зростає до 21,6 та 21,9 %, а сума збитків до 39101,4 та 34080,7 млн грн відповідно (рис. 2).

Загальна сума прибутку зменшилася від 238807,0 млн грн у 2021 р. до 86053,3 та 63495,8 млн грн у 2022—2023 рр. (на 64,0 та 73,4 % відповідно). Ця негативна тенденція була подолана у 2024 р., коли фінансовий результат становив 167375,9 млн грн, а частка прибуткових підприємств зростає до 83,7 %. Рентабельність операційної діяльності підприємств також значно зменшилася у 2022—2023 рр. — до 20,0 та 12,0 %. Проте у 2024 р. досягла рівня 22,7 % (рис. 3).

Отже, перші роки війни супроводжувалися для аграрного сектору економіки значним скороченням кількості прибуткових підприємств і загальної суми прибутку, зменшенням рентабельності операційної діяльності та відповідними негативними процесами у фінансовому забезпеченні їх діяльності. Складні погоднокліматичні умови 2025 р., особливо у південних регіонах, не сприяли стабілізації ситуації в агробізнесі, тому на

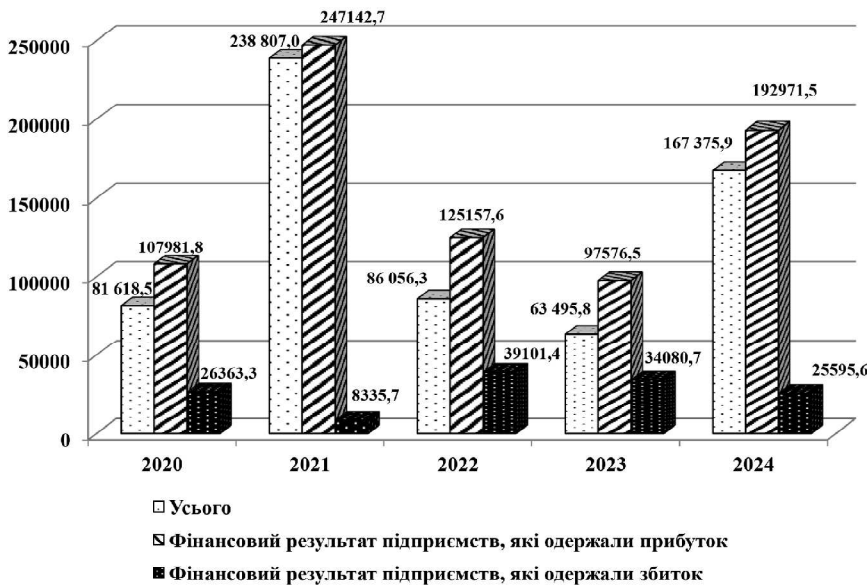

Рис. 2. Чистий прибуток (збиток) підприємств сільського, лісового та рибного господарства, млн грн

Джерело: побудовано автором на основі [13].

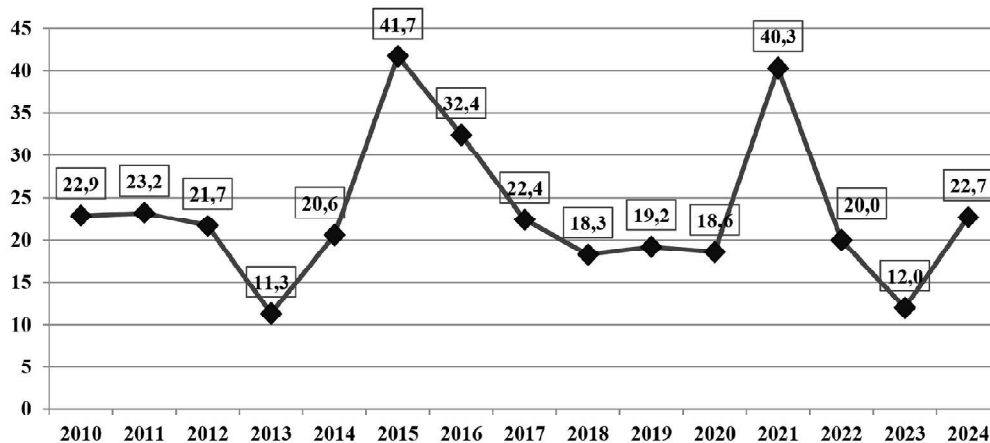

Рис. 3. Рентабельність операційної діяльності підприємств сільськогосподарського та рибного господарства, %

Джерело: побудовано автором на основі [13].

сучасному етапі зростає залежність господарюючих суб'єктів від зовнішніх джерел фінансування і зменшується рівень їх платоспроможності.

Таким чином, оцінка прибутковості дозволяє виявити резерви стабілізації фінансових ресурсів та поліпшення фінансового стану, від якого залежить рівень конкурентоспроможності та перспективи розвитку підприємств у післявоєнний період.

Перед кожним виробником сільськогосподарської продукції постають завдання підвищення ефективності використання ресурсів, зокрема землі, паливно-мастильних матеріалів, добрив і засобів захисту рослин, систем зрошення. В першу чергу необхідно провести аудит виробничих процесів на предмет оцінки стану і якості земельних ресурсів, удосконалення структури сівозмін, можливості впровадження нових більш рентабельних і адаптованих до кліматичних змін культур. Застосування інноваційних агротехнологій, точного землеробства, автоматизації виробничих процесів, а також цифрових технологій у сільському господарстві дозволяє зменшити собівартість за рахунок підвищення продуктивності та оптимізації витрат на виробництво. Інвестування у зрошувальні системи та новітні методи обробітку ґрунту також сприятиме підвищенню фінансової стійкості аграрних підприємств, особливо в умовах зміни клімату та збільшення періодів посухи.

Необхідно впровадити на підприємствах аграрного сектору економіки систему антикризового управління з метою стабілізації доходів від операційної діяльності, мінімізації збитків та формування основи для підвищення рентабельності. Основою прийняття ефек-

тивних управлінських рішень має бути фінансовий аналіз грошових потоків, дебіторської і кредиторської заборгованості для підвищення рівня платоспроможності і забезпечення виробничого циклу необхідними грошовими коштами [14, с. 112—123].

На сьогодні оцінка ризиків банкрутства повинна змінити ставлення виробників аграрного сектору економіки до них не як до ймовірності і окремих випадків, а як до системних загроз. З метою удосконалення управління ризиками аграрні підприємства застосовують страхування врожаю та майна; диверсифікують операційну діяльність, постачальників і ринки збуту. Створення резервних і страхових фондів також зменшує ризики неплатоспроможності та фінансової стійкості. Поділяємо думку авторів, що страхування аграрних ризиків допоможе виробникам зменшити вплив несприятливих природних умов чи глобальних криз на фінансовий стан підприємств. Забезпечення фінансової стійкості аграрного сектору потребує комплексного підходу, що включає розширення ринків збуту, інвестування у переробну промисловість, покращення логістичної інфраструктури, доступ до фінансування та впровадження сучасних технологій. Успішна реалізація цих заходів дасть змогу українським агропідприємствам не лише стабілізувати своє фінансове становище, а й забезпечити конкурентоспроможність на світовому ринку у довгостроковій перспективі [10, с. 77—80].

Проте, вірогідність банкрутства у період війни суттєво зростає через зовнішні ризики, обмежений доступ до фінансових ресурсів і зниження рентабельності операційної діяльності. Для їх подолання необхідно застосувати комплекс заходів антикризового уп-

равління і зниження загроз банкрутства (табл. 2).

Крім технологічних інновацій, важливим складником фінансової стійкості є забезпечення ефективної державної політики у сфері аграрного бізнесу. Надання податкових пільг, субсидій на виробництво, а також створення сприятливого регуляторного середовища дає змогу стимулювати розвиток галузі та залучати інвестиції.

Аналіз бюджетних асигнувань на державні субсидії показує, що на підтримку фермерів у 2025 р. передбачено 4,726 млрд гривень, що сприяло зниженню виробничих витрат та підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. Оцінка податкових пільг, зокрема спеціального режиму ПДВ, показала його важливість для зниження витрат та підтримки конкурентоспроможності фермерів. Аналіз пільгових кредитів, зокрема програми "Доступні кредити 5-7-9%", визначило їх як важливий інструмент підтримки сільськогосподарських підприємств в Україні. У 2024 р., за даними ПриватБанку, сільськогосподарським підприємствам було надано понад 3000 кредитів на суму 10,6 млрд гривень [15, с. 57—71].

Аграрні підприємства здатні відновити виробничий і фінансово-економічний потенціал до швидкого відновлення та сталого розвитку, що є запорукою їхньої інвестиційної привабливості навіть в умовах воєнної невизначеності. Практична цінність результатів наукового дослідження даної проблеми полягає в тому, що результати можуть бути використані для підвищення фінансової ефективності аграрних підприємств в умовах воєнного часу та ефективного розвитку у повоєнний період.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що фінансові результати аграрних підприємств України в умовах воєнного стану зазнали суттєвого погіршення під впливом комплексу взаємопов'язаних зовнішніх і внутрішніх

Таблиця 2. Система заходів антикризового управління аграрних підприємств

Напрями антикризового управління	Заходи
Операційне управління	- оптимізація виробничих витрат; - впровадження ресурсозберігаючих технологій; - удосконалення структури сівозміни на основі маржинальних культур; - кооперація з іншими виробниками для створення ефективної логістики і системи збуту; - експортна орієнтованість і поглиблення системи переробки; - довгострокові збутові контракти для стабілізації збуту продукції.
Інноваційно-інвестиційне управління	- залучення інвестиційних ресурсів для відбудови, відновлення і модернізації основних засобів; - впровадження сучасних інноваційних агротехнологій; - реалізація кластерних і коопераційних проєктів.
Антикризовий фінансовий менеджмент	- реструктуризація боргів, зниження тиску дебіторської заборгованості і управління ліквідністю; - диверсифікація доходів на основі створення бази переробки продукції і розширення сфери послуг; - управління грошовими потоками і скорочення непродуктивних витрат, режим жорсткої економії; - оптимізація структури капіталу; - впровадження системи бюджетування та фінансового контролю; - постійний моніторинг фінансових ризиків.
Механізми державної та міжнародної підтримки аграріїв	- державні програми підтримки і компенсації вартості вітчизняної техніки; - міжнародні грантові програми Світового банку, ЄБРР; - пільгове кредитування; - податкові пільги та відстрочки для постраждалих регіонів; - програми страхових компенсацій втрат внаслідок війни.
Цифрові фінансові інструменти	- системи ERP для агробізнесу, AgroFinance; - електронні платформи обліку і звітності; - супутниковий моніторинг земельних угідь; - використання великих баз даних для прогнозування врожайності, фінтех-рішення.
Стратегічне планування	- розробка антикризових сценаріїв і стратегій відновлення платоспроможності, підвищення прибутковості, ефективного розвитку; - аналіз впливу зовнішнього середовища; - забезпечення довгострокової фінансової стійкості у післявоєнний період.

Джерело: систематизовано автором на основі літературних джерел.

чинників. Найбільш вагомими серед них є руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, зростання вартості матеріально-технічних ресурсів, обмеження доступу до фінансових ресурсів, а також несприятливі кліматичні умови, що призвели до зниження врожайності та скорочення доходів підприємств.

Аналіз динаміки прибутку та рентабельності операційної діяльності аграрних підприємств показав, що у 2022—2023 рр. відбулося різке зниження обсягів прибутку та рівня рентабельності операційної діяльності, що супроводжувалося зростанням частки збиткових підприємств. Попри часткову стабілізацію показників у 2024 р., у 2025 р. негативні тенденції знову посилилися, що свідчить про нестійкий характер відновлення аграрного сектору та високу залежність його фінансових результатів від зовнішніх ризиків.

Встановлено, що специфічні особливості аграрного виробництва (сезонність, тривалий операційний цикл, залежність від природно-кліматичних умов) у поєднанні з воєнними ризиками

значно ускладнюють забезпечення стабільної прибутковості та підвищують імовірність втрати платоспроможності підприємств.

Обґрунтовано, що підвищення прибутковості аграрних підприємств потребує впровадження комплексної системи антикризового управління, яка повинна охоплювати оптимізацію витрат, удосконалення структури виробництва, диверсифікацію діяльності, ефективне управління грошовими потоками та реструктуризацію зобов'язань. Важливим напрямом є також впровадження інноваційних агротехнологій, цифрових рішень та розвиток переробки, що дозволяє підвищити додану вартість продукції.

Доведено, що забезпечення фінансової стійкості аграрного сектору неможливе без активної державної та міжнародної підтримки, зокрема через механізми пільгового кредитування, бюджетних субсидій, страхування аграрних ризиків і розвитку логістичної інфраструктури. Сукупність зазначених заходів сприятиме зниженню рівня ризиків, стабілізації фінансових результатів і підвищенню конкурентоспроможності аграрних підприємств у воєнний та післявоєнний періоди.

Таким чином, аграрні підприємства України, попри значні втрати, зберігають потенціал до відновлення, однак його реалізація можлива лише за умови системного поєднання внутрішніх управлінських рішень і ефективної державної політики підтримки галузі.

Література:

1. Підприємства АПК у І кв. -2025 очолили рейтинг найзбитковіших видів економічної діяльності. Interfax-Україна. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1076550.html#:~:text=%D0%97%D0%D1%97> (дата звернення 10.04.2026).

2. Агросектор посів друге місце за кількістю підприємств-банкрутів минулого року. UkrFgroConsult. URL: <https://ukragroconsult.com/news/agrosektor-posiv-drugie-misce-za-kilykystyu-pidpruyemstv-bankrutiv-mynulogo-roku/> (дата звернення 12.04.2026).

3. Компанії України втратили 12,4 млрд грн прибутку у 2025: хто найзбитковіший. The page. URL: <https://thepage.ua/ua/news/kompaniyi-ukrayini-vtratile-124-mlrd-grn-pributku-u-2025-hto-najzbitkovishij> (дата звернення 10.04.2026).

4. У 2025 році збанкрутувало 780 компаній: лідери за секторами та регіонами. Komersant.ua. URL: https://komersant.ua/en/u-2025-rotsi-zbankrutuvaly-780-kompaniy-lidery-za-sferamy-ta-rehionamy/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 12.04.2026).

5. Краснікова О. М., Тітов Р. Ю., Матвієнко А. О. Аналіз фінансового стану як головний

фактор забезпечення платоспроможності аграрних підприємств. Бізнес-навігатор. 2023. Вип. 2 (72). С. 122—125. URL: https://dspace.pdau.edu.ua/entities/publication/b778ecf6-a66d-41aa-9d4d-377af4472d4d?utm_source.com (дата звернення 06.04.2026).

6. Томчук О.В., Поліщук Н.О. Проблеми конкурентоспроможності аграрних підприємств України під час воєнного стану. Економіка і організація управління. 2024. № 4 (52). С. 49—58. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/14861> (дата звернення 06.04.2026).

7. Макалюк, І., Кашпуренко, Т., Баранніков, М. Становище підприємств аграрного сектору України в умовах війни: фінансово-інвестиційні аспекти. Економіка та суспільство, 2023. № 49. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2280/2201> (дата звернення 15.04.2026).

8. Аверчева Н.О., Гринченко О.В. Проблеми забезпечення прибутковості підприємств аграрного сектору економіки на сучасному етапі. Таврійський науковий вісник. 2024. № 20. С. 11—22. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/508/475> (дата звернення 12.03.2026). (дата звернення 15.04.2026).

9. Аверчева Н.О., Луцьок О.Л. Забезпечення платоспроможності аграрних підприємств в умовах воєнного стану. Агросвіт. 2026. № 1. С. 115—125. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/8631/8771> (дата звернення 15.04.2026).

10. Петришин Н.Я., Заєць І.В., Матринюк Т.О., Оришин Н.Р. Фінансова стійкість українських агропідприємств: аналіз доходів, прибутковості та ринкової капіталізації. Економіка і фінанси підприємства. 2025. № 2. С. 77—80. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/1564> (дата звернення 06.04.2026).

11. Цеслів О. Дунаєва Т., Єресько Ю., Цеслів О. Дослідження прибутковості сільськогосподарських підприємств в Україні під час російського військового вторгнення в Україну. Системні дослідження та інформаційні технології. 2024, № 1 С. 62—74. URL: <http://journal.iasa.kpi.ua/article/view/304340/296329> (дата звернення 06.04.2026).

12. Рудевська В, Іванець І., Вакуленко Є. Фінансові стратегії підприємства в умовах воєнної невизначеності Economics and Business Management. 2025. № 1. С. 198—216. URL: https://economicscience.com.ua/web/uploads/pdf/%D0%95%D1%96%D0%A3%D0%91_16_1_2025_198-213.pdf (дата звернення 05.04.2026).

13. Діяльність підприємств. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 08.04.2026).

14. Гарафонова О. І., Козловський Д. О. Аграрна криза в Україні в умовах воєнного часу: стан, тенденції та перспективи змін. Науковий журнал Economic Synergy. 2023. Вип. 1 (7). С. 112—123. URL: <https://es.istu.edu.ua/index.php/EconomicSynergy/article/view/92/70> (дата звернення 12.04.2026).

15. Пилипенко, Д., Шевченко, Н., Пилипенко, М. Оцінка ефективності державної підтримки та субсидій у забезпеченні фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств України. Українське Причорномор'я. Аграрна наука. 2025. № 29 (1). С. 57—71.

References:

1. Interfax-Ukraine (2025), "Agro-industrial enterprises in Q1 2025 led the rating of the most unprofitable types of economic activity", available at: <https://interfax.com.ua/news/economic/1076550.html#:~:text=%D0%97%D0% D1%97> (Accessed 10.04.2026).

2. UkrAgroConsult (2025), "The agricultural sector took second place in the number of bankrupt enterprises last year", available at: <https://ukragroconsult.com/news/agrosector-posivdruge-misce-za-kilykisty-pidpryyemstv-bankrutiv-mynulogo-roku/> (Accessed 12.04.2026).

3. The page (2025), "Ukrainian companies lost UAH 12.4 billion in profit in 2025: who is the most unprofitable", available at: <https://thepage.ua/ua/news/kompaniyi-ukrayini-vtratili-124-mlrd-grn-pributku-u-2025-hto-najzbitkovishij> (Accessed 10.04.2026).

4. Komersant.ua (2025), "780 companies went bankrupt in 2025: leaders by sector and region", available at: https://komersant.ua/en/u-2025-rotsi-zbankrutuvaly-780-kompaniy-lidery-za-sferamy-ta-rehionamy/?utm_source=chatgpt-com (data zvernennia: 12.04.2026).

5. Krasnikova, O.M. Titov, R.Yu. and Matvienko, A.O. (2023), "Analysis of the financial condition as the main factor in ensuring the solvency of agricultural enterprises", *Biznesnavihator*, vol. 2 (72), pp. 122—125, available at: https://dspace.pdau.edu.ua/entities/publication/b778ecf6-a66d-41aa-9d4d-377af4472d4d?utm_source=com (Accessed 06.04.2026).

6. Tomchuk, O.V. and Polishchuk, N.O. (2023), "Problems of competitiveness of agricultural enterprises of Ukraine during martial law", *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, pp. 49—58, available at: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/14861> (Accessed 06.04.2026).

7. Makalyuk, I., Kashpurenko, T. and Baranikov, M. (2023), "The situation of agricultural enterprises in Ukraine during wartime: financial and investment aspects", *Economy and Society*,

vol. (49), available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2280/2201> (Accessed 15.04.2026).

8. Avercheva, N. and Grinchenko, O. (2024), "Problems of ensuring the profitability of enterprises in the agricultural sector of the economy at the present stage", *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk*, Series: Economics, vol. 20, pp. 11—22, available at: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/508/475> (Accessed 12.03.2026). (Accessed 15.04.2026).

9. Avercheva, N.O. and Lutsiuk, O.L. (2026), "Ensuring the solvency of agricultural enterprises under martial law", *Ahrosvit*, vol. 1, pp. 115—125, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/8631/8771> (Accessed 15.04.2026).

10. Petryshyn, N.Ya., Zaiets', I.V. Matryniuk, T.O. and Oryshyn N.R. (2025), "Financial sustainability of Ukrainian agricultural enterprises: analysis of revenues, profitability and market capitalization", *Ekonomika i finansy pidpryyemstva*, vol. 2, pp. 77—80, available at: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/1564> (Accessed 06.04.2026).

11. Tsesliv, O. Dunaieva, T. Yereshko, J. and Tsesliv, A. (2024), "Study on the profitability of agricultural enterprises in Ukraine during the Russian military invasion of Ukraine", *Systemni doslidzhennia ta informatsijni tekhnolohii*, vol. 1, pp. 62—74, available at: <http://journal.iasa.kpi.ua/article/view/304340/296329> (Accessed 06.04.2026).

12. Rudev's'ka, V. Ivanets', I. and Vakulenko, Ye. (2025), "Financial strategies of an enterprise in conditions of military uncertainty", *Economics and Business Management*, vol. 1, pp. 198—216, available at: https://economicscience.com.ua/web/uploads/pdf/%D0%95%D1%96%D0%A3%-D0%91_16_1_2025_198-213.pdf (Accessed 05.04.2026).

13. State Statistics Service of Ukraine (2026), "Activities of enterprises", available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 08.04.2026).

14. Harafonova, O. I. and Kozlov's'kyj, D. O. (2023), "Agrarian crisis in Ukraine in wartime conditions: status, trends and prospects for changes", *Naukovyj zhurnal Economic Synergy*, vol. 1 (7), pp. 112—123, available at: <https://es.istu.edu.ua/index.php/EconomicSynergy/article/view/92/70> (Accessed 12.04.2026).

15. Pylypenko, D., Shevchenko, N. and Pylypenko, M. (2025), "Evaluation of the effectiveness of state support and subsidies in ensuring the financial security of agricultural enterprises in Ukraine", *Ukrains'ke Prychornomor'ia. Ahrarna nauka*, vol. 29(1), pp. 57—71.

Отримано редакцією журналу / Received: 28.04.26

Процецензовано / Revised: 06.05.26

Дата публікації / Published: 12.05.26